

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

11. juuni 2015*

Eelotsusetaotlus — Määrus (EÜ) nr 1346/2000 — Artikli 2 punkt g, artikli 3 lõige 2 ja artikkel 27 — Määrus (EÜ) nr 44/2001 — Õiguslane koostöö tsiviilasjades — Põhimaksejõuetusmenetlus — Teisene maksejõuetusmenetlus — Kohtualluvuse kollisioon — Erandlik või alternatiivne kohtualluvus — Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine — Teisesesse maksejõuetusmenetlusse jäävate võlgniku varade kindlaksmääramine — Nende varade asukoha kindlakstegemine — Kolmandas riigis asuv vara

Kohtuasjas C-649/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal de commerce de Versailles' (Prantsusmaa) 21. novembri 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis jõudis Euroopa Kohtusse 6. detsembril 2013, menetlustes

Comité d'entreprise de Nortel Networks SA jt

versus

Cosme Rogeau, likvideerija Nortel Networks SA teiseses maksejõuetusmenetluses,

ja

Cosme Rogeau, likvideerija Nortel Networks SA teiseses maksejõuetusmenetluses,

versus

Alan Robert Bloom,

Alan Michael Hudson,

Stephen John Harris,

Christopher John Wilkinson Hill,

kaashaldurid Nortel Networks SA põhimaksejõuetusmenetluses,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (ettekandja) ja F. Biltgen,

kohtujurist: P. Mengozzi,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 6. novembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Comité d'entreprise de Nortel Networks SA jt, esindajad: advokaadid R. Dammann ja M. Boché-Robinet,
- C. Rogeau, likvideerija Nortel Networks SA teiseses maksejõuetusmenetluses, esindajad: advokaadid A. Tchekhoff ja E. Fabre,
- A. R. Bloom, A. M. Hudson, S. J. Harris ja C. J. Wilkinson Hill, kaashaldurid Nortel Networks SA põhimaksejõuetusmenetluses, esindaja: advokaat C. Dupoirier,
- Prantsuse valitsus, esindajad: F.-X. Bréchet ja D. Colas,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: L. Christie, keda abistas *barrister* B. Kennelly,
- Euroopa Komisjon, esindaja: M. Wilderspin,

olles 29. jaanuari 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta (EÜT L 160, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 191) artikli 2 punkti g, artikli 3 lõike 2 ja artikli 27 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud esiteks kohtuasjas Comité d'entreprise de Nortel Networks SA (edaspidi „NNSA”) jt ning C. Rogeau vahel, kes on likvideerija Prantsusmaal NNSA suhtes algatatud teiseses maksejõuetusmenetluses (edaspidi „teisene menetlus”), seoses hagiga, milles nõutakse muu hulgas lahkumishüvitise tasumist, ning teiseks kohtuasjas C. Rogeau, kes on likvideerija teiseses maksejõuetusmenetluses, ning A. R. Bloomi, A. M. Hudsoni, S. J. Harrise ja C. J. Wilkinson Hilli vahel, kes on kaashaldurid (*joint administrator*’id, edaspidi „kaashaldurid”) Ühendkuningriigis NNSA suhtes algatatud põhimaksejõuetusmenetluses (edaspidi „põhimenetlus”), kusjuures selle kohtuasja ese on menetluse kaasamise nõue.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 1346/2000

- 3 Määruse nr 1346/2000 põhjendustes 6 ja 23 on märgitud:
 - „(6) Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele peaks käesolev määrus piirduma sätetega, mis reguleerivad maksejõuetusmenetluste algatamise pädevust ning otsuseid, mis tehakse otseselt maksejõuetusmenetluse alusel ja on sellega tihedalt seotud. Lisaks sellele peaks käesolev määrus sisaldama nende otsuste tunnustamist ja kohaldatavat õigust käsitlevaid sätteid, mis samuti vastavad kõnealusele põhimõttele.

[...]

(23) Käesolevas määruses tuleks selle reguleerimisalasse kuuluvates küsimustes sätestada ühtsed kollisiooninormid, mis käesoleva määruse reguleerimisalal asendavad eri riikides kehtivaid rahvusvahelise eraõiguse sätteid. Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse selle liikmesriigi seadusi, kus menetlus on algatatud (*lex concursus*). Kollisiooninorm peaks kehtima nii põhimaksejõuetusmenetluse kui ka kohalike menetluste suhtes; *lex concursus* määrab kindlaks kõik maksejõuetusmenetluste protsessuaalsed ja materiaalsed mõjud asjaomastele isikutele ja õigussuhetele. Selle alusel määratakse kindlaks ka maksejõuetusmenetluste algatamise, läbiviimise ja lõpetamise tingimused.”

4 Määruse nr 1346/2000 artiklis 2 „Mõisted” on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

g) liikmesriik, kus asuvad varad –

- asja korral liikmesriik, kelle territooriumil asi asub,
- sellise omandi või õiguse korral, millega seotud omandi- või muu õigus tuleb kanda avalikku registrisse, liikmesriik, kelle alluvuses registrit peetakse,
- nõuete korral liikmesriik, kelle territooriumil asub nende nõuete täitmiseks kohustatud kolmanda isiku põhihuvide kese vastavalt artikli 3 lõikele 1;

[...]”.

5 Määruse artiklis 3 „Rahvusvaheline kohtualluvus” on ette nähtud:

„1. Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.

2. Kui võlgniku põhihuvide kese asub liikmesriigi territooriumil, on teise liikmesriigi kohus võlgniku vastu maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädev ainult juhul, kui kõnealusel võlgnikul on tegevuskoht selles riigis. See menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad viimati nimetatud liikmesriigi territooriumil.

[...]”.

6 Määruse artiklis 25 „Muude otsuste tunnustamine ja täitmine” on sätestatud:

„1. Sellise kohtu otsust, kelle otsust menetluse algatamise kohta tunnustatakse [...] ja mis käsitleb maksejõuetusmenetluse läbiviimist ja lõpetamist või kohtu heakskiidetud kompromisse, tunnustatakse ilma lisaformaalsusteta. Sellist otsust täidetakse vastavalt [27. septembri 1968. aasta] kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmist tsiviil ja kaubandusasjades käsitleva Brüsseli konventsiooni [(EÜT 1972, L 299, lk 32), muudetud selle konventsiooniga uute liikmesriikide ühinemist käsitlevate hilisemate konventsioonidega] artiklitele 31–51, välja arvatud artikli 34 lõige 2.

Esimest lõiku kohaldatakse ka otseselt maksejõuetusmenetlusest tuleneva või sellega tihedalt seotud otsuse suhtes isegi juhul, kui selle on teinud mõni teine kohus.

[...]

2. Lõikes 1 nimetamata otsuste tunnustamine ja täitmine on reguleeritud lõikes 1 nimetatud konventsiooniga selles osas, mil määral see neid puudutab.

[...]”.

7 Määruse nr 1346/2000 artiklis 27 „Menetluse algatamine” on ette nähtud:

„Kui liikmesriigi kohus on algatanud artikli 3 lõikes 1 osutatud menetluse, mida teine liikmesriik tunnustab (põhimenetlus), siis võib artikli 3 lõike 2 alusel pädev teise liikmesriigi kohus algatada teisese maksejõuetusmenetluse [...] Menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad kõnealuse teise liikmesriigi territooriumil.”

Määrus (EÜ) nr 44/2001

8 Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artiklis 1 on määruse reguleerimisala piiritletud järgmiselt:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusajade suhtes igat liiki kohtutes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusajade suhtes.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata:

[...]

b) pankrotimenetluste, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetluste, kohtumenetluse, kompromissi tegemise ja muude selliste menetluste suhtes;

[...]”.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimus

9 Norteli kontsern oli telekommunikatsioonivõrkudele mõeldud tehniliste lahenduste pakkuja. Nortel Networks Limited'ile (edaspidi „NNL”), asukoht Mississauga (Kanada), kuulus enamik Norteli kontserni tütarettevõtjaid maailmas, sealhulgas NNSA, asukoht Yvelines (Prantsusmaa).

10 Norteli kontserni spetsialiseerunud tütarettevõtjate teadus- ja arendustegevuse käigus loodud intellektuaalomand oli peaaegu täies ulatuses registreeritud peamiselt Põhja-Ameerikas NNL-i nimel, kes andis nendele tütarettevõtjatele, sealhulgas NNSA, kontserni intellektuaalomandi kasutamiseks välja tasuta ainulitsentse. Eesmärk oli, et tütarettevõtjatele jääb sellele intellektuaalomandile ka varaline omandiõigus (*beneficial ownership*) nende panusele vastavas ulatuses. NNL-i ning samade tütarettevõtjate vahelisi õigussuhteid reguleeris kontsernisisene leping, nn „Master R & D Agreement” (edaspidi „MRDA”).

11 Kuna Norteli kontsern sattus 2008. aastal tõsistesse finantsraskustesse, otsustas kontserni juhtkond algatada Kanadas, Ühendriikides ja Euroopa Liidus samal ajal maksejõuetusmenetlused. Vastavalt määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikele 1 algatas High Court of Justice (England & Wales), Chancery

Division (Ühendkuningriik) 14. jaanuari 2009. aasta otsusega Inglise õiguse alusel põhimaksejõuetusmenetluse kõigi liidus asuvate Norteli kontserni äriühingute, sealhulgas NNSA suhtes.

- 12 NNSA ja kaashaldurite ühise avalduse alusel algatas eelotsusetaotluse esitanud kohus 28. mai 2009. aasta otsusega NNSA suhtes teise menetluse ja määras menetluses likvideerijaks C. Rogeau.
- 13 Töötüli NNSA-s lõppes 21. juulil 2009 töötüli lõpetamise protokoll sõlmimisega (edaspidi „tüli lõpetamise protokoll“). Kokkulepe nägi ette lahkumishüvitise, millest osa kuulus väljamaksmisele viivitamata ja teine osa, niinimetatud edasilükatud maksetähtajaga lahkumishüvitis tuli välja maksta pärast äriühingu majandustegevuse lõppemist varade müügist saadud vahenditest, kui põhimenetluses ja teiseses menetluses NNSA tegevuse jätkamise tõttu tekkinud kohustused ning halduskulud (*administration expense*'id) on tasutud.
- 14 Kahe menetluse organid allkirjastasid 1. juulil 2009 põhi- ja teise menetluse koordineerimise protokoll (edaspidi „koordineerimisprotokoll“), mille kohaselt kuuluvad nimelt halduskulud eelisjärjekorras täielikult tasumisele, sõltumata müüdüd varade asukohast. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kinnitas 24. septembri 2009. aasta otsusega muu hulgas koordineerimisprotokoll ja tüli lõpetamise protokoll.
- 15 Tagamaks Norteli kontserni varadele paremat hinda, leppisid maailmas algatatud eri maksejõuetusmenetluste pankrotihaldurid kokku, et kogu vara müüakse tegevusharude kaupa. NNL-i ja Norteli kontserni mitme tütarettevõtja vahel 9. juunil 2009 sõlmitud lepingu nimega „Interim Funding and Settlement Agreement“ (edaspidi „IFSA“) kohaselt loobuvad kõnealused tütarettevõtjad aegsasti oma nendest tööstus- ja intellektuaalomandi õigustest, mida reguleerib MRDA. Seevastu tütarettevõtjate litsentsiõigused säilivad kuni likvideerimis- ja võõrandamistoimingute lõpuni ning säilivad ka õigused, mis tütarettevõtjatel kui asjaomase intellektuaalomandi varaliste õiguste omanikel on.
- 16 IFSA kohaselt paigutatakse Norteli kontserni varade võõrandamisest saadud tulu Ühendriikides asuvates krediitiasutustes tingdeponeerimiskontodele (edaspidi „lockbox“) ning lockboxi kantud summasid ei saa jaotada ilma kontserni kõigi asjassepuutuvate üksuste vahel sõlmitud kokkuleppeta. NNSA sai IFSA pooleks 11. septembril 2009 sõlmitud liitumislepinguga. Võõrandamistel saadud tulu paigutati kooskõlas IFSA-ga tingdeponeerimiskontodele, kuid kokkulepet tulu jaotamise kohta ei ole veel sõlmitud.
- 17 Teiseses menetluses C. Rogeau poolt 23. novembril 2010 koostatud aruandest selgus, et 30. septembri 2010. aasta seisuga oli NNSA pangakontodel 38 980 313 eurot, mis andis põhjuse eeldada, et 2011. aasta mais tehakse edasilükatud maksetähtajaga lahkumishüvitise esimene makse. Pärast seda, kui NNSA töötajate esinduskogu oli saatnud C. Rogeau'le võlateate, vastas viimane siiski 18. mai 2011. aasta kirjas, et tüli lõpetamise protokoll tingimusi on võimatu rakendada, sest rahavoogude prognoosist ilmneb ligikaudu 6 miljoni euro suurune negatiivne summa, mis on nimelt tingitud kaashaldurite mitmest nõudest hüvitada kulud, mis olid tekkinud Norteli kontserni tegevuse jätkamisest menetluse käigus ning teatud varade võõrandamisest.
- 18 Kuna NNSA töötajate esinduskogu ja NNSA endised töötajad ei nõustunud selle faktilise olukorraga, esitasid nad Tribunal de commerce de Versailles'le (Prantsusmaa) kaebuse, paludes viimasel esiteks tuvastada, et NNSA suhtes algatatud teise menetluse tõttu on neil eranditu ja otsene õigus NNSA-le kuuluvale proportsionaalsele osale Norteli kontserni varade ülemaailmsel võõrandamisel saadavast koguhinnast, ning teiseks kohustada C. Rogeau'd likvideerijana NNSA käsutuses olevate summade ulatuses viivitamatult välja maksuma edasilükatud maksetähtajaga lahkumishüvitise.

- 19 Seejärel esitas C. Rogeau taotluse, paludes kaashaldurid kaasata eelotsusetaotluse esitanud kohtus menetlusse. Viimased palusid Tribunal de commerce de Versailles'lt muu hulgas, et kohus loobuks High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisioni kasuks oma rahvusvahelisest pädevusest. Teise võimalusena palusid kaashaldurid eelotsusetaotluse esitanud kohtult, et viimane tunnistaks muu hulgas, et tema pädevusse ei kuulu otsustamine nende varade ja õiguste üle, mis teise menetluse algatamise otsustamisel ei asunud määruse nr 1346/2000 artikli 2 punkti g tähenduses Prantsusmaal.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et talle esitatud nõuete lahendamiseks peab ta kõigepealt võtma seisukoha, kas teise menetluse mõjuala kindlakstegemine kuulub tema pädevusse. Samuti leiab ta, et tal tuleb teha kindlaks, kas teise menetlus võib mõjutada ka võlgniku varasid, mis asuvad väljaspool Euroopa Liitu.
- 21 Neil asjaoludel otsustas Tribunal de commerce de Versailles menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas selle kindlaksmääramine, millised võlgniku varad jäävad määruse nr 1346/2000 artikli 2 punkti g, artikli 3 lõike 2 ja artikli 27 kohaselt teise menetluse mõjualasse, kuulub – ainsana või alternatiivselt selle riigi kohtuga, kus on algatatud põhimenetlus – teise menetluse algatamise riigi kohtu pädevusse, ning kas erandliku või alternatiivse kohtualluvuse puhul kuulub kohaldamisele põhimenetlust või teisest menetlust reguleeriv õigus?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 22 Esitatud küsimus koosneb kahest osast, mida tuleb analüüsida eraldi. Nii puudutab küsimuse esimene osa pädevuse jagunemist põhimenetluse ja teise menetluse kohtute vahel, samas kui teine osa hõlmab võlgniku nende varade kindlakstegemisel kohaldatavat õigust, mis jäävad teise menetluse mõjualasse.

Küsimuse esimene osa

- 23 Küsimuse esimeses osas soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 2 ja artiklit 27 tuleb tõlgendada nii, et kas selle kindlaksmääramine, millised võlgniku varad jäävad teise maksejõuetusmenetluse mõjualasse, kuulub – ainsana või alternatiivselt selle liikmesriigi kohtutega, kus on algatatud põhimaksejõuetusmenetlus – teise menetluse algatamise liikmesriigi kohtute pädevusse.
- 24 Kuigi siinkohal puudutab küsimus üksnes määrust nr 1346/2000, tuleb siiski kõigepealt kindlaks teha, kas selles kontekstis reguleerib eelotsusetaotluse esitanud kohtu pädevust nimetatud määrus või määrus nr 44/2001. Seejärel tuleb kontrollida, kas selle kohtu pädevus on kohaldatava määruse sätete alusel tuvastatud niisugusel juhul nagu põhikohtuasjas. Lõpuks jääb üle analüüsida küsimust, kas niisugune kohtualluvus on erandlik või alternatiivne.

Määruste nr 1346/2000 ja nr 44/2001 kohaldatavus

- 25 Tuleb meenutada, et põhikohtuasjad hõlmavad paljude niisuguste kokkulepete kohaldamist, mis on sõlmitud põhikohtuasjade poolte poolt või nende vahel ja mille hulka kuuluvad eelkõige IFSA ja MRDA ning koordineerimisprotokoll ja tüli lõpetamise protokoll. Nendest kokkulepetest ühe või mitme tõlgendamist puudutavas kohtuvaidluses võivad kohtualluvust reguleerida määruse nr 44/2001 sätted, isegi kui kohtuasja poolteks on likvideerijad kahes maksejõuetusmenetluses, millest üks on põhi- ja teine teise menetlus ning mis kumbki kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse.

- 26 Euroopa Kohus on selles osas juba otsustanud, et määruseid nr 44/2001 ja nr 1346/2000 tuleb tõlgendada viisil, mis välistab nende õigusaktidega kehtestatud õigusnormide mis tahes kattumise ja õiguslüngad. Seega hagid, mis määruse nr 44/2001 artikli 1 lõike 2 punkti b kohaselt ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse, sest need on seotud „pankrotimenetluste, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetluste, kohtumenetluse, kompromissi tegemise ja muude selliste menetlustega”, kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse. Sama moodi kuuluvad hagid, mis ei asu määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 kohaldamisalas, määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse (kohtuotsus Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 Euroopa Kohus on samuti otsustanud, et määruse nr 1346/2000 kohaldamisala ei tohi tõlgendada laialt ning et üksnes otseselt maksejõuetusmenetlusest tulenevad ja sellega tihedalt seotud hagid (edaspidi „seotud hagid”) ei kuulu määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse. Järelikult kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse ainult need hagid (vt kohtuotsus Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punktid 22 ja 23 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 28 Lõpuks on Euroopa Kohus lugenud hagi valdkonna kindlakstegemisel määravaks kriteeriumiks mitte menetlusliku konteksti, mille raames hagi esitatakse, vaid hagi õigusliku aluse. Selle lähenemise kohaselt tuleb kontrollida, kas õigus või kohustus, mis on hagi aluseks, tuleneb tsiviil- ja äriõiguse üldnormidest või maksejõuetusmenetlustele omastest erinormidest (kohtuotsus Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punkt 27).
- 29 Kuigi käesoleval juhul tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul hinnata põhikohtuasja poolte sõlmitud erinevate kokkulepete sisu, on siiski ilmne, et põhikohtuasjas hagide aluseks olevad õigused ja kohustused tulenevad otseselt maksejõuetusmenetlusest või on sellega tihedalt seotud ning põhinevad maksejõuetusmenetlustele omastel normidel.
- 30 Põhikohtuasjade lahend sõltub nimelt sellest, kuidas NNSA varade müügist saadu jaotatakse põhimenetluse ja teisese menetluse vahel. Nagu nähtub koordineerimisprotokollist ja nagu põhikohtuasja pooled kinnitasid kohtuistungil, peab müügist saadu jaotamine toimuma sisuliselt määruse nr 1346/2000 sätete kohaselt, ilma et nimetatud protokoll või muude põhikohtuasjas kõne all olevate kokkulepetega oleks kavatsatud muuta selle sisu. Õigused või kohustused, millele tuginevad põhikohtuasja hagid, tulenevad seega määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikest 2 ja artiklist 27, mistõttu kuulub see määrus kohaldamisele.

Määruses nr 1346/2000 ette nähtud kohtualluvusnormid

- 31 Mis puudutab teisese maksejõuetusmenetluse algatanud kohtu pädevust otsustada, millised võlgniku varad jäävad teisese menetluse mõjualasse, siis selgub väljakujunenud kohtupraktikast, et määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega antakse liikmesriigile, mille territooriumil algatati maksejõuetusmenetlus, rahvusvaheline pädevus seotud hagide läbivaatamiseks (vt eelkõige kohtuotsus F-Tex, C-213/10, EU:C:2012:215, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Kuigi Euroopa Kohus on kuni käesoleva ajani üksnes tunnistanud, et rahvusvaheline pädevus seotud hagi läbivaatamiseks on liikmesriigil, kelle kohtud on pädevad määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 alusel, siis tuleb määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 2 tõlgendada analoogselt.
- 33 Arvestades määruse nr 1346/2000 ülesehitust ja kasulikku mõju, tuleb artikli 3 lõike 2 osas tõdeda, et nimetatud normiga antakse selle liikmesriigi kohtutele, mille territooriumil algatati teisene maksejõuetusmenetlus, rahvusvaheline pädevus läbi vaadata seotud hagnosisid niivõrd, kuivõrd need hagid puudutavad võlgniku neid varasid, mis asuvad viimati nimetatud riigi territooriumil.

- 34 Esiteks, nagu kohtujurist märkis oma ettepaneku punktis 32, kehtestatakse määruse nr 1346/2000 artikli 25 lõike 1 esimeses lõigus kohustus tunnustada ja täita maksejõuetusmenetluse läbiviimist ja lõpetamist käsitlevaid otsuseid, mille on teinud nii kohus, kes on pädev määruse artikli 3 lõike 1 alusel, kui ka kohus, kes on pädev määruse artikli 3 lõike 2 alusel, samas kui määruse artikli 25 lõike 1 teises lõigus on täpsustatud, et esimest lõiku kohaldatakse ka „otseselt maksejõuetusmenetlustest tuleneva või sellega tihedalt seotud otsuse suhtes”, mis on otsus eelkõige seotud hagi läbivaatamise kohta.
- 35 Kehtestades kohustuse tunnustada „seotud” otsuseid, mille on teinud määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 2 alusel pädevad kohtud, annab kõnealune määrus vähemalt kaudselt viimati nimetatud kohtutele pädevuse selliste otsuste tegemiseks.
- 36 Teiseks tuleb meenutada, et üks põhieesmärkidest, mida taotletakse määruse nr 1346/2000 artiklis 27 ette nähtud võimalusega algatada teisene maksejõuetusmenetlus, seisneb nimelt kohalike huvide kaitsmises sõltumata asjaolust, et menetlus võib ka täita muid eesmärke (vt selle kohta kohtuotsus *Burgo Group*, C-327/13, EU:C:2014:2158, punkt 36).
- 37 Niisugune seotud hagi, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja milles palutakse tuvastada, et konkreetne vara kuulub teisesesse maksejõuetusmenetlusesse, puudutab täpsemalt nende huvide kaitsmist. Vastav kaitse ja seetõttu eelkõige määruse artikli 27 kasulik mõju muutub oluliselt nõrgemaks, kui kõnealust seotud hagi ei oleks võimalik esitada selle liikmesriigi kohtusse, mille territooriumil teisene menetlus algatati.
- 38 Seega tuleb jõuda järeldusele, et teise maksejõuetusmenetluse algatamise liikmesriigi kohus on määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 2 alusel pädev otsustama, millised võlgniku varad jäävad teise menetluse mõjualasse.

Erandlik või alternatiivne rahvusvaheline kohtualluvus otsuse tegemisel, millised võlgniku varad jäävad teise maksejõuetusmenetluse mõjualasse

- 39 Lõpuks, mis puudutab küsimust, kas teise maksejõuetusmenetluse algatamise liikmesriigi kohtutel on ainu- või alternatiivne pädevus otsustada, millised võlgniku varad jäävad selle menetluse mõjualasse, siis tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktika, milles tunnustatakse kohtute pädevust määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 alusel läbi vaadata seotud hagnosisid, tugineb põhimõtteliselt selle määruse kasulikule mõjule (vt selle kohta kohtuotsused *Seagon*, C-339/07, EU:C:2009:83, punkt 21, ja *F-Tex*, C-213/10, EU:C:2012:215, punkt 27). Nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktist 37, kehtib sama analoogne kohtualluvuse suhtes nende kohtute puhul, kes on pädevad artikli 3 lõike 2 alusel.
- 40 Järelikult tuleb selleks, et kindlaks teha, kas seotud hagide läbivaatamisel on rahvusvaheline kohtualluvus erandlik või alternatiivne ning milline on artikli 3 lõigete 1 ja 2 puhul kummagi ulatus, samuti tagada nende sätete kasulik mõju.
- 41 Seega, mis puudutab niisugust hagi, milles palutakse tuvastada, et võlgniku teatav vara jääb teise maksejõuetusmenetluse mõjualasse, nagu põhikohtuasjas kõne all olevad hagnosisid, siis tuleb tõdeda, et ilmselgelt mõjutab hagnosisid otseselt huviseid, mida hallatakse põhimaksejõuetusmenetluses, kuna esitatud nõudes kinnitatakse selgelt, et kõnealused varad ei kuulu põhimenetlusesse. Sellegipoolest, nagu kohtujurist märkis sisuliselt oma ettepaneku punktis 57, kuulub põhimenetluse algatamise liikmesriigi kohtute pädevusse ka seotud hagide läbivaatamine ja seega põhimenetluse mõjuala kindlaksmääramine.

- 42 Neil asjaoludel võtaks see, kui teise maksejõuetusmenetluse algatamise liikmesriigi kohtute ainupädevusse kuuluks otsustada, millised võlgniku varad jäävad selle menetluse mõjualasse, määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikelt 1 – kuna selles sättes nähakse seotud hagide läbivaatamisel ette rahvusvaheline kohtualluvus – selle kasuliku mõju ning seetõttu ei saa sellega nõustuda.
- 43 Peale selle ei ilmne määruse nr 1346/2000 sätetest, et selle määrusega antakse kohtule, kelle poole pöörduti esimesena, pädevus läbi vaadata seotud hagi. Vastupidi NNSA töötajate esinduskogu väidetule ei kinnitata vastavat pädevuse andmist ka kohtuotsuses Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39), mis puudutab teistsugust juhtumit, nimelt pädevuse andmist põhimaksejõuetusmenetluse algatamiseks, ja seega niisuguse pädevuse andmist, mis määruse sätete kohaselt on erandlik.
- 44 Tõsi on see, et nagu väitsid mitu huvitatud isikut, kaasneb selles kontekstis „alternatiivse” kohtualluvuse tunnustamisega oht, et tehakse konkureerivaid ja tõenäoliselt kokkusobimatuid otsuseid.
- 45 Siiski, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 60, võimaldab määruse nr 1346/2000 artikli 25 lõige 1 vältida kokkusobimatute otsuste ohtu, kohustades iga kohut, kellele on esitatud niisugune seotud hagi, nagu põhikohtuasjas kõne all olevad, tunnustama varasemat otsust, mille on teinud muu kohus määruse artikli 3 lõikest 1 või vajaduse korral lõikest 2 tuleneva pädevuse alusel.
- 46 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimuse esimesele osale vastata, et määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 2 ja artiklit 27 tuleb tõlgendada nii, et teise maksejõuetusmenetluse algatamise liikmesriigi kohus on alternatiivselt põhimenetluse algatamise liikmesriigi kohtutega pädev otsustama, millised võlgniku varad jäävad teise menetluse mõjualasse.

Küsimuse teine osa

- 47 Oma küsimuse teises osas soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, millist õigust tuleb kohaldada selle kindlaksmääramisel, millised võlgniku varad jäävad teise maksejõuetusmenetluse mõjualasse.
- 48 Selles osas tuleb ühelt poolt meelde tuletada, et teise maksejõuetusmenetluse mõju puudutab – nagu selgub määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikest 2 ja artiklist 27 – vaid võlgniku neid varasid, mis maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeval asuvad teise menetluse algatanud liikmesriigi territooriumil.
- 49 Teiselt poolt tuleneb määruse nr 1346/2000 põhjendustest 6 ja 23 esiteks, et määrusega sätestatakse ühtsed kollisiooninormid, mis asendavad eri riikides kehtivaid rahvusvahelise eraõiguse sätteid, ja teiseks, et kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega piirdub vastav asendamine määruses ette nähtud normide kohaldamisalaga. Nii ei ole määrusega üldjuhul välistatud, et seotud hagi puhul, nagu põhikohtuasjas kõne all olevad, kohaldatakse selle liikmesriigi rahvusvahelist eraõigust reguleerivaid õigusnorme, kelle kohtus on nimetatud seotud hagi läbivaatamine pooleli, kuna määruses nr 1346/2000 puudub ühtne norm, mis reguleeriks kõnealust olukorda.
- 50 Siiski, mis puudutab küsimust, kas määruse nr 1346/2000 kohaldamiseks peab vara asuma liikmesriigi territooriumil maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeval, siis tuleb tõdeda, et nimetatud määrusega nähakse ette ühtsed normid, mis selles ulatuses välistavad siseriikliku õiguse kohaldamise.
- 51 Nimelt ilmneb määruse nr 1346/2000 artikli 2 punktist g, et „liikmesriik, kus asuvad varad”, on selle määruse tähenduses asja korral liikmesriik, kelle territooriumil asi asub; sellise omandi või õiguse korral, millega seotud omandi- või muu õigus tuleb kanda avalikku registrisse, liikmesriik, kelle alluvuses registrit peetakse, ning lõpuks nõuete korral liikmesriik, kelle territooriumil asub nende

nõuete täitmiseks kohustatud kolmanda isiku põhihuvide kese vastavalt määruse artikli 3 lõikele 1. Kuigi põhikohtuasja õiguslik olukord on keeruline, peab nimetatud norm eelotsusetaotluse esitanud kohtul võimaldama kindlaks määrata asjaomaste varade, õiguste või nõuete asukoha.

- 52 Selles osas tuleb lisada, et kuigi määruse nr 1346/2000 artikli 2 punktis g viidatakse otseselt vaid liikmesriigis asuvatele varadele, õigustele ja nõuetele, ei saa sellest järeldada, et nimetatud sätet ei saaks kohaldada juhul, kui kõnealune vara, õigus või nõue tuleb lugeda asuvaks kolmandas riigis.
- 53 Teisesesse maksejõuetusmenetlusse jäävate varade kindlaksmääramiseks piisab, kui kontrollida, kas maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeval asub vara määruse nr 1346/2000 artikli 2 punkti g tähenduses selle liikmesriigi territooriumil, kus menetlus algatati, ning siinkohal ei ole oluline sõltuvalt olukorrast kindlaks teha, millises muus riigis asuvad need varad hilisemas staadiumis.
- 54 Järelikult, mis puudutab põhikohtuasjasid, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kõigepealt kontrollima, kas kõnealune vara, mida ilmselt ei saa lugeda asjaks, kujutab endast sellist omandit või õigust, millega seotud omandi- või muu õigus tuleb kanda avalikku registrisse, või tuleb seda vara käsitleda nõuetena. Edasi peab sama kohus vastavalt kindlaks tegema, kas liikmesriik, kelle alluvuses registrit peetakse, on see, kus algatati teise maksejõuetusmenetlus, käesoleval juhul Prantsuse Vabariik, või kas sõltuvalt olukorrast on liikmesriik, kelle territooriumil asub nende nõuete täitmiseks kohustatud kolmanda isiku põhihuvide kese, Prantsuse Vabariik. Vaid juhul, kui üks nendest kontrollimistest viib positiivse tulemuseni, kuuluvad kõnealused varad Prantsusmaal algatatud teise maksejõuetusmenetluse mõjualasse.
- 55 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimuse teisele osale vastata, et võlgniku nende varade kindlaksmääramine, mis jäävad teise maksejõuetusmenetluse mõjualasse, peab toimuma kooskõlas määruse nr 1346/2000 artikli 2 punkti g sätetega.

Kohtukulud

- 56 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulused, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta artikli 3 lõiget 2 ja artiklit 27 tuleb tõlgendada nii, et teise maksejõuetusmenetluse algatamise liikmesriigi kohus on alternatiivselt põhimenetluse algatamise liikmesriigi kohtuga pädev otsustama, millised võlgniku varad jäävad teise menetluse mõjualasse.

Võlgniku nende varade kindlaksmääramine, mis jäävad teise maksejõuetusmenetluse mõjualasse, peab toimuma kooskõlas määruse nr 1346/2000 artikli 2 punkti g sätetega.

Allkirjad